

Forum Standaardisatie

Désirée Castillo Gosker
Secretaris
Bureau Forum Standaardisatie

Wilhelmina van Pruisenweg 52

2595AN Den Haag

www.forumstandaardisatie.nl

18 januari 2012

CONCEPT

verslag

Vergaderdatum en -tijd 12 december 2011 van 16.30-17.30 uur
13 december 2011 van 09.00-11.30 uur

Vergaderplaats Carlton Ambassador Hotel
Sophialaan 2, 2514 JP, Den Haag

FORUM STANDAARDISATIE 35

Aanwezig op 12 december 2011

Leden

Nico Westpalm van Hoorn
Cees Hoddenbach
Corien Prins
Han Kogels
Ineke Schop
Hans Wanders
Guus Bronkhorst
Cor Franke
Maarten Hillenaar
Arianne de Man
David de Nood
Wim van Nunspeet
Simon Spoormaker
Gerard Hartsink
Marcel Reuvers
Michiel Stal

Voorzitter

VNO-NCW (t/m agendapunt 4)
KNAW (t/m agendapunt 4)
Erasmus Universiteit (t/m agendapunt 4)
NOiV (t/m agendapunt 4)
Randstad Holding (t/m agendapunt 4)
Ministerie van BZK
Franke Interim Management
CIO Rijk
IPO
MKB-Nederland
CBS, divisie SRS
Portbase & COPAS
ABN AMRO
Geonovum
Ministerie van EL&I

* De vergaderstukken van het Forum Standaardisatie (FS) zijn als volgt genummerd:

Het eerste nummer is het nummer van de vergadering;

Het tweede nummer duidt de maand aan waarin de vergadering plaats vindt;

Het derde nummer correspondeert met het agendapunt waar het stuk behandeld wordt.

FS 36-02-02 betekent dus dat dit stuk in behandeld wordt in vergadering 36 gehouden in februari onder agendapunt 2.

Bert Uffen

BKWI

Bureau Forum Standaardisatie

Peter Waters

Marijke Abrahamse

Désirée Castillo Gosker

Monique Dassen

Bart Knubben

Marijke Salters

Maarten van Veen

verslag

(t/m agendapunt 4)

Overig

Joop van Lunteren

Bob Vos

Tineke Egyedi

Adviseur Forum (t/m agendapunt 4)

DPA *(agendapunt 6)*

TU Delft *(agendapunt 7)*

Afwezig

Steven Luijters

Gert Jan van Boven

Joop van Lunteren

Bernd Taselaar

Pieter Ribbers

Cees Hamers

Logius

Nictiz *(tot agendapunt 4)*

Adviseur Forum *(vanaf agendapunt 4)*

ICT~office *(vanaf agendapunt 4)*

Universiteit Tilburg *(vanaf agendapunt 4)*

KING *(vanaf agendapunt 4)*

Agenda

01. Opening en agenda

02. Verslag Forumvergadering 11 oktober2011

03. Presentatie Ineke Schop: "De weg van de olifant; het actieplan NOiV"

04. Presentatie Corien Prins: "Interoperabiliteit en hergebruik van gegevens"

05. Open standaarden voortgang

06. Bestekteksten

07. Internationaal

08. Concurrerende standaarden

09. Voortgang overige onderwerpen

10. Brainstorm Forum en College nieuwe stijl

11. Rondvraag/afsluiting

1. Opening en agenda

De vergadering begint op maandag 12 december en is tot en met agendapunt 4 de laatste in de oude samenstelling van het Forum. Op maandagavond zal daarom met een borrel en een diner in het hotel afscheid genomen worden

van de vertrekkende forumleden: Han Kogels, Hans Wanders, Ineke Schop, Corien Prins, Gert-Jan van Boven, Cees Hoddenbagh. Op dinsdag 13 december wordt de vergadering voortgezet in de nieuwe samenstelling. De voorzitter opent de vergadering en heet alle aanwezigen welkom. Voor zover nog niet ontvangen op het ECP-EPN congres, krijgen alle aanwezigen het boek “Interoperabel Nederland” aangeboden.

2. Verslag Forumvergadering 11 oktober 2011

Met verwerking van twee redactionele opmerkingen wordt het verslag vastgesteld.

3. Ineke Schop: “De weg van de olifant; het actieplan NOiV”

Naar aanleiding van het einde van het programma Nederland Open in Verbinding presenteert Ineke Schop een aantal resultaten. Voor het thema van de presentatie is inspiratie gevonden in de metafoor van de olifant en de berijder uit het boek *Switch, veranderen als verandering moeilijk is*, van de gebroeders Heath[†]. Veranderingen bereiken is volgens deze schrijvers als een olifant berijden; het maken van plannen alleen zorgt niet voor de beoogde verandering. De berijder moet zich verbinden aan de olifant, die symbool staat voor de organisatie en voor 95% van het gedrag dat gewoonte gestuurd is. Zo zag het programmabureau zich bij voorbeeld in het begin gesteld tegenover een open community waarmee de verhoudingen in de loop der tijd door dialoog zijn verbeterd. Een greep uit de resultaten van het programma NOiV:

- **Roadmap;** een roadmap voor open werken die inmiddels gebruikt wordt door de Belastingdienst, de gemeente Rotterdam en Utrecht.
- **Ontwikkelmodel open standaarden;** een handleiding voor het ontwikkelen én beheren van open standaarden.
- **Externe communicatie;** Er is veel en naar veel verschillende doelgroepen gecommuniceerd via o.m. Linked-in en Twitter. Ook zijn adviezen gegeven richting inkoop- en aanbestedingstrajecten, onder ander in de vorm van een toolkit, nu is ondergebracht bij Pianoo. Verder neemt ECP-EPN in samenwerking met het Bureau Forum Standaardisatie de organisatie over van de plugfestst, waarbij leveranciers van elkaar zien hoe ze open standaarden geadopteerd hebben.
- **ARBIT;** Open standaarden en open software zijn opgenomen in de Algemene Rijksvoorwaarden voor IT overeenkomsten.

In het laatste jaar van het programma is veel aandacht besteed aan het borgen van het werk van NOiV. Ineke Schop roept het Forum op de thema’s die nog niet geborgd zijn over te nemen, waaronder adoptie en monitoring van open standaarden.

[†] *Switch. Veranderen als verandering moeilijk is; Chip Heath en Dan Heath, Pearson Education Maatschappij, 2010.*

4. Corien Prins: “Interoperabiliteit en hergebruik van gegevens; innoveren is balanceren”

Corien Prins presenteert de hoofdlijnen uit het WRR rapport iOverheid. Interoperabiliteit kan negatief beoordeeld worden als zijnde *function creep* maar heeft onmiskenbaar ook positieve innoverende kanten. De overheid moet hiertussen balanceren door belangen af te wegen hetgeen kan leiden tot het begrenzen van interoperabiliteit. Ten behoeve van het maken van dergelijke afwegingen worden in het WRR rapport een drietal vormen van informatieverwerking genoemd waarbij extra oplettendheid geboden is.

- Het de- en hercontextualiseren van informatie.
- Samenstellen en verrijken van informatie.
- Het maken van profielen.

De kabinetsreactie op het rapport houdt in dat bij grote ICT-projecten een privacytoets moet komen. Hier ligt een taak voor de ontwikkeling van een standaard waar ICT-ers en CIO's binnen de overheid mee uit de voeten kunnen. Verder heeft de regering aangekondigd volgend jaar te onderzoeken hoe de informatiehuishouding tussen overheid en burgers transparanter kan worden, door onder meer de mogelijkheid te onderzoeken of en hoe burgers zelf informatie kunnen wijzigen. Het perspectief van privacybescherming is echter te eenzijdig. De WRR stelt nadrukkelijk dat naast bescherming van de privacy van de burger óók de kwetsbaarheid van de overheid in het geding is. Als de kwaliteit van informatie afneemt, doordat onvoldoende is nagedacht bij het afwegen van belangen, heeft dit onherroepelijk gevolgen voor de legitimiteit en de betrouwbaarheid van overheidsoptreden.

Het Forum discussieert naar aanleiding van de presentatie tot 17.30 waarna het eerste deel van de vergadering wordt afgesloten. De volgende ochtend wordt de vergadering hervat in nieuwe samenstelling. Het instellingsbesluit met daarin ook de (hernieuwde) aanstelling van de Forumleden, verlengt het mandaat voor Forum en College Standaardisatie tot 2015.

5. Open standaarden voortgang

Namens de stuurgroep open standaarden leidt Marcel Reuvers het Forum door de zeven punten van de notitie (FS35-12-05).

Over de al dan niet in procedure te nemen standaarden:

- **DNSSEC;** Het Forum stemt ermee in om DNSSEC in procedure te nemen conform het voorstel van de stuurgroep open standaarden. De standaard wordt als belangrijk ervaren. Er zitten mogelijk wel aanzienlijke financiële consequenties aan de doorvoering. De expertgroep wordt gevraagd om extra aandacht te besteden aan het uitrolscenario en de implementatiekosten. Erik Huizer (TNO) en Willem Kossen (BKWI) worden uitgenodigd voor de expertgroep.

PDF/A/2; Het Forum stemt ermee in om PDF/A/2 in procedure te nemen conform het voorliggende voorstel van de stuurgroep open standaarden.

NTA; Het Forum stemt ermee in om NTA in procedure te nemen nadat SBR/Logius op een aantal punten duidelijkheid heeft gegeven. Dit is conform het voorliggende voorstel van de stuurgroep open standaarden. Jan Pasmooij zal worden uitgenodigd voor de expertgroep. In de Forumnotitie (FS35-12-05) wordt het woord “zorgpunten” op verzoek van Logius/SBR aangepast naar “aandachtspunten”. Er wordt gevraagd tijdens de experttoetsing aandacht te hebben voor relatie met andere financiële/administratieve standaarden (zoals SEPA en Semantisch model e-factureren)

VISI; Het Forum stemt ermee in om VISI in procedure te nemen als aan de gestelde voorwaarden is voldaan, conform het voorstel van de stuurgroep open standaarden.

Semantisch Model e-factureren; Het Forum stemt ermee in om deze standaard in procedure te nemen als aan de gestelde voorwaarden is voldaan, conform het voorliggende voorstel. Opgemerkt wordt dat het belangrijk is om de (internationale) samenhang in het oog te houden, onder andere SEPA, XBRL/NTA en CEN workshop Agreements e-invoicing. Peter Potgieser zal uitgenodigd worden voor de expertgroep. Via David de Nood zal iemand van VNO-NCW en MKB Nederland uitgenodigd worden.

- **Indeling standaarden voor de lijsten;** goed gekeurd
- **Opname op ‘pas toe of leg uit’-lijst;** hierbij wordt opgemerkt dat het van belang is de opname meer te communiceren naar potentiële gebruikers en anderen die er voordeel van hebben.
- **Standaarden in expertgroepfase;** Van SIKB wordt vermoed dat de aanmelding mede door politieke redenen is ingegeven. Als de experts er niet uitkomen dan zal de kwestie worden opgeschaald naar management niveau.
- **Voortgang adoptieadviezen;** Omdat de stuurgroep open standaarden merkt dat het onderwerp authenticatie en autorisatie vaak versnipperd op de agenda verschijnt, wordt voorgesteld om een aparte stuurgroep in te stellen zodat dit onderwerp beter voorbereid kan worden. Dit voorstel vindt bijval in het Forum. Ook in het kader ‘compacte rijksdienst’ is een samenhangende behandeling wenselijk. Besloten wordt eerst de reactie af te wachten van EL&I op het rapport van de A3 commissie en de discussie hierover verder te voeren in de volgende vergadering. Cor Franke pakt dit op.
Ten aanzien van XACML/WS-policy geeft Maarten Hillenaar aan vanuit BZK DG-OBR graag aangehaakt te blijven

- **Memo KvK gebruik StUF voor Handelsregister;** Hoewel er wel degelijk een wil blijkt te zijn om tot een standaard te komen, stuit het proces telkens op complicaties. De kern van het probleem is volgens Cor Franke dat het eigen informatiemodel van basisregistraties niet aansluit bij StUF. Hij raadt aan af te wachten om te zien wat er tussen de KvK en KING gebeurt en zal het Forum in de volgende vergadering nader informeren over de stand van zaken.
- **‘Pas toe of leg uit’ herbevestigd in bestuursafspraken Rijk, IPO, UWV en VNG;** geen opmerkingen.

Het Forum mandateert de stuurgroep open standaarden om te toetsen of voldaan is aan de voorwaarden die zijn gesteld aan Semantisch model e-Factureren, NTA en VISI en om te besluiten of deze standaarden de komende toetsingsronde in procedure worden genomen.

6. Bestekteksten

Het Forum krijgt een presentatie van Bob Vos van DPA omtrent de uitvoering van de opdracht zoals verstrekt door het Bureau Forum Standaardisatie om bestekteksten te schrijven en hiervoor een communicatieplan te maken. Uiteindelijk zijn voor de eenentwintig standaarden van de 'pas-toe-of-leg-uit'-lijst voorbeeld bestekteksten geschreven die via plaatsing op websites onder de aandacht gebracht zullen worden bij aanbestedingsjuristen en inkopers bij het Rijk. Vooral van de aanbestedingsjuristen wordt veel commentaar verwacht ter aanscherping van de aangeleverde teksten. Het beheer van de teksten ligt bij het Bureau Forum Standaardisatie met ondersteuning van DPA en in afstemming met relevante stakeholders.

Vervolgens ontspint zich een discussie rond de kwestie dat wanneer een ict-standaard van toepassing wordt verklaard, volgens Europees recht in de aanbesteding ruimte geboden moet worden aan een gelijkwaardig alternatief. Dit zou aanbesteden voor een bepaalde standaard van de 'pas-toe-of-leg-uit'-lijst moeilijker maken. In hoeverre is dit dwingend recht en moet dit doorgevoerd worden? Michiel Stal zal uitzoeken wat de juridische stand van zaken is en zal hierover in de volgende vergadering terugkoppelen.

7. Internationaal

Niet besproken. De bespreking van dit agendapunt wordt verplaatst naar de vergadering op 14 februari.

8. Concurrerende standaarden

Tineke Egyedi, senior onderzoeker van de TU Delft, presenteert de resultaten van haar onderzoek naar de vraag of de overheid moet kiezen tussen standaarden en zo ja, op basis van welke criteria. Hierbij beperkt zij zich tot

technische standaarden en vat zij de overheid op als gebruiker. Het literatuuronderzoek leidt tot de conclusie dat de overheid bij technische standaarden vrijwel altijd zal moeten kiezen, ook wanneer het gaat om verschillende versies van een standaard. Voor de keuzecriteria wordt verwezen naar het onderzoeksrapport. Verder merkt de onderzoekster op dat de overheid veelal wordt gemist in het proces van het ontwikkelen van standaarden, ondanks dat het belang hiervan voor de overheid groot is. Zij zou graag zien dat de overheid actiever zou deelnemen in dit proces. Het Forum discussieert over de onderzoeksresultaten en zal bezien hoe de aanbevelingen voorgelegd kunnen worden aan het College.

9. Voortgang overige onderwerpen

Wordt niet besproken. De notitie over het verplichten van standaarden wordt in de vergadering van februari 2012 ter bespreking op de agenda gezet.

10. Brainstorm Forum en College nieuwe stijl

Voor de communicatie naar het College geldt de opdracht hoe we de discussie die gevoerd wordt in het Forum zo kunnen vertalen, dat dit naar inhoud en toonzetting (niet te technisch) vruchtbare resultaten kan geven van het College. Wat het Forum betreft heeft het Bureau ter voorbereiding gebrainstormd. Het Bureau wil het Forum graag meer betrekken bij goede voorbereiding van stukken, vooral ten aanzien van de basisvragen: welk probleem lossen we op en welk doel willen we bereiken. Dat betekent dat we als Forum drie belangrijke momenten hebben

1. **De startfase;** vaststelling van het belang van de kwestie, het probleem en het doel
2. **De afrondende fase;** vaststelling van de kwaliteit van het voorstel opdat het doorgestuurd kan worden naar het College en vaststelling van de aandachtspunten.
3. **Het sponsorschap;** per onderwerp is een forumlid (of meer) sponsor Dat kan in de variëren tussen de lichtste vorm (een keer een stuk lezen, of vanuit expertise spreken met iemand van het bureau) tot een zwaarder variant van betrokkenheid door bijvoorbeeld lid te zijn van een stuurgroep die een project begeleidt of een rapport goedkeurt. Het delegeren van taken hierbij behoort uitdrukkelijk tot de mogelijkheden. In het schema hieronder staat een overzicht welk forumlid aan welk dossier gekoppeld is en wie de contactpersoon is bij het Bureau Forum Standaardisatie.

Onderwerp	Forum	Bureau
Open standaarden	Arianne de Man Marcel Reuvers Wim van Nunspeet	Bart Knubben Maarten van Veen
Adoptie/ monitoring	Bert Uffen Cees Hamers?	Maarten van Veen Bart Knubben
Business Case Information	Michiel Stal	Bart Knubben Maarten van Veen
Beheer open standaarden	Simon Spoormaker	Marijke Salters
Voorzieningen	Cor Franke Guus Bronkhorst Maarten Hillenaar Michiel Stal Nico Westpalm van Hoorn	Marijke Abrahamse Maarten van Veen
Semantiek	Cor Franke Marcel Reuvers	Marijke Abrahamse
Open data	Maarten Hillenaar Wim van Nunspeet Guus Bronkhorst	Marijke Salters
Internationaal	Simon Spoormaker	Joris Gresnigt
Communicatie	Maarten Hillenaar Gerard Hartsink Nico Westpalm van Hoorn	Monique Dassen
Samenhang basisregistraties	Nog niemand, zodra actie wordt ondernomen volgt een nieuwe oproep.	Peter Waters
Waardeketens	Nog niemand, zodra actie wordt ondernomen volgt een nieuwe oproep.	Peter Waters

Het Forum discussieert vervolgens over het belang van het communiceren van de resultaten naar de mensen en organisaties die ermee aan de slag moeten. Meer en vaker voor het voetlicht brengen "Wat heeft u er aan als u deze standaard implementeert?"

Is het een idee om over te gaan tot het maken van een digitale nieuwsbrief?

11. rondvraag en sluiting

Cor Franke meldt dat bij het gesprek over de conceptprocedure voor erkenning van basisvoorzieningen dat wordt afgestemd met de procedure voor selectie van bouwstenen die bij het ICCIO/DG OBR wordt ontwikkeld. In samenspraak met EL&I wordt overwogen om e-herkenning als volgende kandidaat in te brengen voor de voorzieningentoets.

Michiel Stal meldt dat de derde voortgangsrapportage NOiV en de digitale implementatieagenda naar de Tweede Kamer zijn gestuurd. In deze stukken komt het recht op elektronisch zaken doen pregnant naar voren en dit moet ook meer uitwerking krijgen in het standaardisatiebeleid. Een voorstel volgt.

Omstreeks 11.30 sluit de voorzitter de vergadering.

Actiepunten voor de volgende vergadering

- data vergaderingen Forum rondsturen (Désirée Castillo Gosker)
- het getekende nieuwe instellingsbesluit rondsturen (Désirée Castillo Gosker)
- overzicht forumleden met namen en contactgegevens en mobiele nummer (Désirée Castillo Gosker)
- juridische stand van zaken bij uitvragen standaard Europese eis vragen om vergelijkbaar alternatief (Michiel Stal)
- Nagaan of Jan Pasmooij deelneemt aan beheerorganisatie NTA (Bart Knubben)
- Onderzoeken mogelijkheid nieuwsbrief (Monique Dassen)